DAY - 11 SEAT NUMBER

2024	III	04	1100	M – 745	(M)

CROP SCIENCE
PAPER-III (LC)
FARM MANAGEMENT, MARKETING AND AGROFORESTRY

Time : 3 Hours | 4 Pages | Max. Marks : 80

१. (अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पूर्ण करा : ६

(अ) शेतीच्या व्यवस्थापनासाठी व देखभालीसाठी नियुक्त जबाबदार व्यक्ती म्हणजे ________ होय.

(i) लिपिक

(ii) संघटक

(iii) शेती व्यवस्थापक

(iv) सहाय्यक

(ब) ________ खरेदी करण्यासाठी वापरलेली रक्कम म्हणजे स्थिर भांडवल आहे.

(i) जमीन

(ii) बियाणे

(iii) खते

(iv) यापैकी नाही

(क) हिरव्या चाऱ्यासाठी ________ ची लागवड करावी.

(i) निलगीरी

(ii) साग

(iii) शेवरी

(iv) कडूनिंब

https://www.maharashtrastudy.com

(ड) ____________ बाजारपेठेत विक्रेता व ग्राहक देश पातळीवरचे असते.

(i) राष्ट्रीय

(ii) स्थानिक

(iii) विभागीय

(iv) जागतिक

(इ) जमीन हा शेतनिवडीमधील ____________ घटक आहे.

(i) वैयक्तीक

(ii) भौतिक

(iii) सामाजिक

(iv) आर्थिक

(फ) जेव्हा फळझाडे व गवताची लागवड केली जाते तेव्हा त्यास ____________ वनशेती म्हणतात.

(i) उद्यानकुरण

(ii) कृषी वनिय कुरण

(iii) कृषी वनरोपण

(iv) कृषी उद्यान कुरण

(ब) खालील जोड्या जुळ्वा : ५

गट 'अ'	गट 'ब'
(अ) मध्यम मुदतीचे कर्ज	(i) २%
(ब) एक पीक पद्धत	(ii) दृकश्राव्य
(क) विज वितरणाची लोकप्रिय पद्धत	(iii) १ ते ५ वर्ष कालावधी
(ड) शेतवाडीवरील इमारत क्षेत्र	(iv) सहकारी संस्था मार्फत विज वितरण
(इ) दूरदर्शन	(v) एकाच जमिनीवर वर्षानूवर्ष तेच पीक घेणे

https://www.maharashtrastudy.com

(क) चूक की बरोबर ते लिहा : ५

(अ) ट्रॅक्टर चालक मजूरास अकुशल मजूर म्हणतात.

(ब) महाबीज व कृषी महामंडळाद्वारे राज्यात बिजोत्पादन कार्यक्रम राबविण्यात येतो.

(क) मिश्र पीक पद्धतीमुळे जमीन व शेतमजूर यांचा योग्य वापर होतो.

(ड) वखारीत शेतमालाची सुरक्षित साठवण करता येत नाही.

(इ) किरकोळ बाजारपेठेत शेतमालाची विक्री ग्राहकाच्या गरजेनुसार छोट्या प्रमाणात केली जाते.

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **(कोणतेही आठ)** १६

(१) कृषी अंदाजपत्रक म्हणजे काय ?

(२) बहूविध पीक पद्धत म्हणजे काय ?

(३) खाजगी वखार विषयी माहिती लिहा.

(४) कृषी विपणनाची व्याख्या लिहा.

(५) कुशल शेतमजूराची कार्यक्षमता म्हणजे काय ?

(६) इंटरनेट विषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

(७) इंधनासाठी कोणत्या वृक्षांची लागवड करावी ?

(८) कृषी वनरोपण वनशेती विषयी वर्णन करा.

(९) मालमत्ता नोंदवही (Farm Inventory) बाबत माहिती लिहा.

(१०) पीक कर्ज म्हणजे काय ?

(११) आंतरपिक पद्धतीचे फायदे लिहा.

(१२) किसान क्रेडीट कार्ड म्हणजे काय ?

३. खालीलपैकी **कोणतेही चार** प्रश्न सोडवा : १६

(अ) कृषी विपणनाची कार्ये स्पष्ट करा.

(ब) बहूविध पिकपद्धतीचे तोटे लिहा.

(क) स्थानानुसार बाजारपेठ प्रकारांची यादी करा.

(ड) वखार (गोदाम)ची प्रमुख कार्ये लिहा.

(इ) बियाणे विक्रेत्याच्या जबाबदाऱ्या लिहा.

(फ) पट्टापेर पिकपद्धती (Strip Cropping)चे वर्णन करा.

https://www.maharashtrastudy.com

४. खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

(अ) बीज कोठार स्थापनेचे तोटे लिहा.

(ब) भारतीय खाद्य महामंडळाचे उद्देश लिहा.

(क) शेती व्यवस्थापक म्हणजे काय ? त्याचे कार्य लिहा.

(ड) सामाजिक वनीकरण बाबत सविस्तर वर्णन करा.

(इ) बिज विक्री वाढीसाठी प्रक्षेपण माध्यमांची यादी करा.

(फ) उपयोगाच्या आधारे वनवृक्षांची यादी करा.

५. (अ) शेती कामकाजाचे वेळापत्रक म्हणजे काय ? ते तयार करण्याची आवश्यकता का असते ? ते तयार करण्याच्या कोणत्या पायऱ्या आहेत ? ८

किंवा

(अ) शेतवाडीची निवड करतांना कोणत्या घटकांचा अभ्यास केला जातो ? ८

(ब) बिज विपणन म्हणजे काय ? बियाण्याच्या मागणीच्या पूर्वानुमानाचे फायदे लिहा. ८

किंवा

(ब) शेती अंदाजपत्रकाचे महत्त्व लिहून प्रकार स्पष्ट करा. ८

---

https://www.maharashtrastudy.com
Whatsapp @ 9300930012
Send your old paper & get 10/-
अपने पुराने पेपर्स भेजे और 10 रुपये पायें,
Paytm or Google Pay से

https://www.maharashtrastudy.com